CZU: 070.447:630(478)

OMUL ȘI PĂDUREA - REFLECȚII MEDIATICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

THE HUMAN AND THE FOREST - MEDIA REFLECTIONS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Andrei DUMBRĂVEANU
doctor în sociologie, conferențiar universitar
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: 0000-0001-9657-7274
andrei.dumbraveanu@usm.md

Pădurea este un ecosistem complex, un univers în care Omul se regăsește ca un element, – creație creatoare a naturii. Pădurea este cosmosul mic unde clorofila frunzelor și a ierburilor perene, între întuneric și lumină ascunde punțile trecerii de la marele cosmos la cel mic, de la roca vulcanică la solul fertil, de la focul Soarelui la focul din vatră, de la duhul nevăzut la apa vie, de la pustiu, – deșertul crud și ostil, la ambianța copacilor diversă, salvatoare și reconfortantă. Misterele pădurii au însoțit permanent oamenii în creșterea și formarea lor ca indivizi, au încetinit ori au grăbit reacțiile schimbărilor din mediul social. „Om și copac sunt sortiți veșnici prin destinele lor asemenea, căci împreună au învățat că pământul acesta le aparține atâta timp cât rădăcinile lor, îmbrățișându-l, îl împiedică să se fărâmițeze” – remarca scriitorul și publicistul bucovinean, regizorul și autorul de emisiuni televizate și documentare consacrate pădurii, Gabriel Cheroiu în culegerea de eseuri „La început a fost pădurea”. Scriitorul enciclopedist și inginerul silvic, și el bucovinean, Cezar Straton din Ițcanii Sucevii, a scos în lumina tiparului o amplă culegere de eseuri tematice, „Zeul Arbore”. Autorul prezintă relațiile omului cu pădurea de-a lungul vremurilor în credințe, mituri, cutume și legi, căderi și urcușuri, împliniri și tendințe. În cincisprezece capitole bine structurate cu un conținut informațional dens, ancorat în realitate, susținut de o bibliografie temeinică Cezar Straton trasează itinerarul călătoriei în lumea pădurii și pune în relații destinul

omului de a lungul rătăcirilor lui spre mai bine și câmpul energetic al pădurii. Fiecare capitol prezintă semne de orientare pe tărâmul unde împărat slăvit e codrul: arborele ce a trezit la viață pământul; arborele, Axa Lumii (mitologia pădurii); a defrișa înseamnă a civiliza; silvicultura românească: începuturi; planeta verde: un mit sfărâmat; scrisori către Zeul Arbore; „prețul" naturii; pădurea naturală, eterna matrice; oamenii pădurii; apocalipsa, acum?; omenirea, încotro?; semnele arborelui; restituiri (primul cod silvic românesc: „orânduială de păduri pentru Bucovina" – 1786, cuvântul împăratului, poliția silvică instrucțiuni pentru pădurari, pădurea din punct de vedere particular și obștesc). Urmărind firul narativ constatăm că autorului îi sunt aproape principiile cercetării sociologice a activităților antropice în mediul natural, a culturii și a naturii, principii elaborate de Dimitrie Gusti și Școala Sociologică de la București în anii interbelici. Cezar Straton susține, că omul este mai mult „fiul arborelui" decât „fiul maimuții", urmașul primatelor născute și ele în desișul pădurii primordiale. În cunoștință de cauză autorul ne conduce mai întâi prin etnologia omului pădurii ca să vedem de unde pornesc relațiile lui cu veșnicia, echilibrul și rezistența lui, închipuirile sale datorate transferului de imagine de la cel puternic la cel slab. Bolta cerească e susținută de arborele cosmic. Autorul în sprijinul ideilor sale aduce un colind cules în 1938, în una din expedițiile rurale la Poiana Ruscă, în Transilvania și publicat într-un studiu de folclor, unde este clar evidențiată menirea arborelui ceresc: „La un brad mare și-nalt/ domnului Doamne!/ Ziua albă-a revărsat!/ La rădăcina bradului/ În mijlocul iadului,/ La vârful bradului/ În mijlocul raiului..." Astfel în mitologia arhaică arborele ceresc pătrunde și trece prin trei spații: ale cerului, – cosmosului și divinității; ale pământului și oamenilor; ale întunericului și răului subteran. Arborele ceresc reprezintă concepția daco-romană referitoare la viață și univers. Rădăcinile miturilor vin din adâncurile civilizațiilor preistorice. Arborele vieții l-a născut pe Zeul Ra, Soarele în imaginația egiptenilor, sau Mithra, zeul luminii în mitologia persană. Miturile vorbesc de supunerea omului preistoric față de arbori și pădure, față de forțele neînțelese, dar de care depindea existența sa. E o perioadă lungă a relațiilor ancestrale de frică față de tot ce-i necunoscut și misterios. Ea s-a manifestat sub stigmatul zeilor și poartă denumirea de perioada stihiilor în relațiile omului cu natura. Creștinismul a marcat nu numai relațiile de toleranță și dragoste a omului față de aproapele său,

dar a schimbat și atitudinea lui față de natură. Omul a devenit mai cumpătat, cătând să înțeleagă viața prin cercetarea și analiza fenomenelor și a urmărilor lor. Apare perioada ascetică a relațiilor dintre om și natură, care corespunde apariției unor tehnologii și tehnici mai perfecționare de folosire a resurselor naturale, dar cu nivel scăzut în relațiile de producere. E perioada miturilor, legendelor și a răspândirii lor pe larg. În această perioadă poporul român a creat baladele: „Miorița", „Meșterul Manole", „Gruia lui Novac", apar basmele cu Sf. Duminică cea bună, care are grijă de lighioanele pădurii etc.

În 1992, la Editura Uniunii Scriitorilor, în Chișinău apare „Pădurea – rădăcina sufletului", coordonatori ai volumului fiind regretatul doctor habilitat inginer Alexei Palancean, doctor inginer Dumitru Gociu, Tatiana Marin și Grigore Alexseiciuc, coordonator" și redactor al culegerii, – scriitoarea Lidia Hlib. În prefață autorii menționează că au făcut primul pas întru a spori interesul publicului pentru pădure, care nu este importantă numai prin lemnul ce-l furnizează, ci și prin serviciile de natură ecologică, sanitară și estetică pe care le aduce societății umane. Cartea prezintă un miscelaneu atractiv format din articole științifice, semnate de biologi, silvicultori, ecologi și scrieri despre pădure ale oamenilor de litere, versuri ale poeților renumiți, curiozități și scheciuri umoristice din viața pădurii. Capitolul „Pădurea în istoria românilor" prezintă materialele istoricului Constantin Giurescu și doctor inginer silvic Cristian Stoiculescu. Elocvent autorii acestor materiale susțin că pentru geto-daci și urmașii lor români pădurea a fost scut și sabie. Constantin Giurescu menționează că romanii au încercat de mai multe ori să cucerească Dacia, dar n-au reușit din cauza pădurilor de netrecut și de temut. În anul 87, după Hristos Generalul Fuscus a suferit o mare înfrângere, fiind surprins de armata lui Decebal în mijlocul pădurilor, atunci a pierdut întreaga oaste, el însuși căzând în timpul bătăliei. În războaiele cu Împăratul Traian, în anii 101 – 102 și 105 – 106 dacii au avut pădurea drept aliat. Columna lui Traian ridicată de împărat la Roma arată, că locul luptelor era lângă sau în păduri. Nu e de mirare că mult mai târziu Alexandru cel Bun, bunicul lui Ștefan cel Mare constituie primele branișți, arii protejate, „opreliști de stricare a naturii", unde era interzisă vânătoarea și pescuitul, dobândirea arborilor, pășunatul dobitoacelor. Și feciorul lui Alexandru cel Bun – Bogdan al II-lea, de asemenea și nepotul – Ștefan cel Mare au luptat în adăpostul pădurilor.

Cronicile vorbesc de biruința lui Bogdan al II-lea de la Codrul Crasnei, din 1450 și a lui Ștefan cel Mare de lângă dumbrava de la Lipnic din 1470. O biruință strălucită asupra leșilor a obținut Ștefan cel Mare în Codrii Cuzminului în 1497, când oastea craiului Albert a fost atrasă într-o cursă în pădurea de fag, unde din timp copacii au fost înțințați. Lovită din urmă de moldoveni, iar din față de copacii lăsați să cadă, oastea polonă a fost zdrobită. După acea luptă Ștefan cel Mare a înjugat prizonierii care au rămas și i-a pus să are un ogor pe cale l-a însămânțat cu ghindă. Cronicarul Ioan Neculce spune că așa a apărut „Dumbrava Roșie" de la Cotnari. Cronicarul mai vorbește și de alte Dumbrăvi Roșii de la Botoșani și Roman. Din viața pădurii Neculce prezintă un fapt divers, dar care trezește comentarii. La 12 septembrie 1699, într-o zi de marți la Nistru s-a ivit un urs mare și groaznic. „S-a strâns oastea și moldovenească, și muntenească, și nu-l pute ucide. Și gonindu-l pe Nistru cu un pod, se suisă în pod, și oamenii au sărit din pod în Nistru, și multă grozăvie făcu. Câțiva oameni s-au împușcat, slobozind focul să-l lovească, și îmbulzindu-să oamenii se lovi ei în de ei. Nu era curat. Trei patru ceasuri oastea l-au gonit și de abia l-au ucis". Acest pasaj ne dovedește că în pădurile Moldovei, la Nistru se întâlneau urși mari, iar mai târziu în sec. XIX, odată cu defrișările masive, această specie a dispărut din Moldova dintre Nistru și Prut. Constantin Giurescu prezintă o mărturisire a unui solii ungurești, care la 1587 pleca de la Suceava spre pământul Rusiei. După ce a trecut Prutul, arăta un membru al ei, în față li s-a ivit o pădure, pe care trebuiau s-o străbată, dar fiindcă era o pădure de temut din cauza și a cazacilor, și a tătarilor, și a românilor care nu erau nici cu unii, nici cu alții și care săvârșeau acolo jafuri. Solia a obținut o gardă din cinci localnici și cu toții bine înarmați au ajuns fără primejdii până peste Nistru. Nearătând numele pădurii, posibil solia o fi trecând prin Codrii Hotinului. În legătură cu domnia lui Petriceicu Vodă Ion Neculce amintește de doi codri din Nordul Moldovei: unul între satul Tătărăseni și târgul Cernăuților, iar celălalt între Hotin și Topărăuți.

Miron Costin în „Letopisețul Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace" (1675) pomenește de Codrul Chigeciului, „pădure nu așea înaltă în copaci, că copacii foarte puțini sântu, cum este deasă și râpoasă și de spini mai mult decât de altu lemnu crescută". Năvălitorii aveau frică să intre în Codrii Tigheciului unde în momentele de restriște se ascundeau localnicii. Dimitrie Cantemir în Descriptio Moldavie prezintă o descri-

ere elocventă a acestor codri unde copacii sunt atât de deși încât nici măcar un om care merge pe jos nu poate înainta decât pe poteci cunoscute celor din partea locului. În Codrul Tigheciului, cum scrie Cantemir, oamenii sunt deosebit de viteji: „Mai înainte erau peste 12 000 de locuitori, cei mai vajnici ostași din toată Moldova, cum (la 1716 n.a.) – după atâtea lupte și măceluri au rămas de abia două mii". Cantemir este de părerea că în Tigheci, a fost o „republică", o formație prestatală, asemenea acelor din Vrancea și din Câmpul Lung Moldovenesc. Pădurile au fost loc de refugiu și pentru săraci, și pentru bogați. Totdeauna codrul a rămas frate cu românul". Își dezbracă țara sânul/Codru – frate cu românul ¬/ De săcure se tot pleacă/ Și izvoarele îi seacă/ Sărac în țară săracă! " – Citățm din Doina lui Mihai Eminescu.

Un diplomat francez la 1798 menționa într-un raport patru codri imenși: Codrul Bâcului, dintre Prut și Nistru, Codru Iașilor, Codrul Herței și Codru din împrejurimile Petrei Neamț, care erau furnizori de bușteni și cherestea de export cu căi ușoare și ieftene pe apele curgătoare sub formă de plute. Este timpul iluminiștilor. Epoca ascetă plecă în istorie. În viața de toate zilele vin tehnologii mai performate, care facilitează accesul la resursele naturale, la producerea și consumul de bunuri. Apare motorul cu aburi. În relațiile omului cu natura se produc în ritm susținut schimbări radicale, vin timpurile cuceririi naturii. Vine o epocă scurtă în aspect, care pornește de la cazanul cu aburi și în două secole ajunge la reactorul nuclear. Este o epocă de intensitate dramatică nemaiîntâlnită atât pentru mediul natural, cât și pentru mediul social. În această epocă pădurile se află printre primele ecosisteme care au suferit cel mai mult cu urmări grave și în ecosistemul social-uman.

În 1854 Constantin Stamati Ciurea în studiul „Carpații, Basarabia și un rezumat istoric asupra cetăților ei", publicat în 1898, în limba română, la Cernăuți, în culegerea „Răsunete în Basarabia" remarca următoarele: „Pădurile Basarabiei s-au stârpit cu o repeziciune înspăimântătoare, și falnicii codri ce cuprindeau mijlocul Basarabiei până la începutul veacului nostru, unde Bujor și Tăbultoc, renumiți cavaleri ai codrului, cântau doina haiducului și puneau pe călători la dăjdii, din acei codri n-au rămas decât niște pădurici becisnice, prin care șuieră locomotiva trenului, ce duce de la Chișinău la Ungheni". Constantin Stamati-Ciurea expune cauzele defrișării masive a pădurilor basarabene. În primul rând e dezvoltarea excesivă, stihinică a comerțului internațional. Gu-

bernia Basarabiei a fost prinsă într-un lanț comercial epuizant de resurse naturale și totodată de pauperizare a producătorilor agricoli. Un loc important i-a revenit portului Odessa, situat aproape de sursele de cereale, care aveau mare căutare pe piața londoneză. Cerința de grâu solicita extinderea terenurilor agricole, ceea ce se întâmpla, în mare parte, în baza nimicirii pădurilor. „Veneticii, comercianți greci și evrei, veniți pe mare cu nave umplute cu portocale și alămâi, marfă colonială și spițerii încărcau navele deșertate cu grâu cumpărat de la proprietari cu un preț de nimică, până la 32 de franci 384 de kilograme, ce-l vindeau apoi la Marsei și Londra împătri". Lupta pentru cucerirea naturii a continuat și pe parcursul întregului secol XX. În deceniul șase în societățile statelor dezvoltate apar forțe alarmate de consecințele nefaste pe care le provoacă „cuceririle" naturii. Apare mișcarea verzilor ce întrunește formațiuni social politice care își pun drept scop protecția mediului și a omului ca ființă biologică creatoare în mediul social uman. Dezghețul provocat de restructurarea și transparența lui Mihail Gorbaciov a ridicat barierele libertății în Uniunea Sovietică și a făcut să prindă curaj mișcarea verzi în Moldova Sovietică. În 1988 la editura „Literatura artistică" din Chișinău apare almanahul „Avertisment ecologic 88" – schițe, articole, reportaje, opinii, dezbateri, atitudini, sondaje, convorbiri privind ocrotirea naturii și a mediului înconjurător în Moldova, – alcătuitori Oleg (Alecu) Reniță și Alexandru Sefer. Lucrarea a apărut într-un tiraj de 3000 de exemplare și prezenta rodul muncii de investigații jurnalistice și de conștientizare a problemelor de protecție a mediului efectuate de activiștii Secției Ecologie de la Uniunea Jurnaliștilor, formațiune constituită în 1983 sub conducerea publicistului, dramaturgului și cineastului Gheorghe Malarciuc. Este o apariție mediatică de cotitură în publicistica moldovenească, ce semnalează începuturile jurnalismului de mediu combatant, dar în limitele admise atunci de partidul comunist. Autorii materialelor jurnalistice sunt scriitori și publiciști notorii: Ion Druță, Gheorghe Malarciuc, Serafim Saca, Capitolina Cojevnicova, Ion Mânăscurtă, Alexandru Gromov, Mihail Garaz, Nicolae Vieru, Aurel Ciocanu, Mitrofan Vătavu, Oleg (Alecu) Reniță, Alexandru Sefer, Ion Anton, Boris Vieru, precum și oameni de știință: Ion Dediu, Vera Verina, Simion Toma, Tatiana Burac. Un compartiment aparte este dedicat pădurii. „Ne-am învățat să vorbim frumos despre pădurile noastre, ne încumetăm în unele publicații să comparăm Codrii Călărașilor cu Pădu-

rile Elveției. Găsim metafore rare pentru pădurile Orheiului, Coșniței, Rosoșenilor, dar se pare că am deprins felul cântatului de cocoș, adică cântăm cu ochii închiși și ni-i teamă să recunoaștem că aproape nu mai avem păduri". – Menționează Iurie Colesnic în confesiunea „Crești pădure și te-ndeasă". O analiză plină de nerv și adânc mișcătoare a stării pădurilor o prezintă Gheorghe Malarciuc în schița „Recviem pentru Unchiașul", un model adevărat de jurnalism de mediu. „Avertisment ecologic" 88 este primul almanah de publicistică literară consacrată protecției mediului și naturii din Republica Moldova. Numărul 88 marca anul ediției, deci alcătuitorii intenționau să nu se oprească la un singur almanah. Presa din Uniunea Sovietică intra în câmpul libertăților de exprimare și publiciștii de la Chișinău se vede că planificau să țină în vizor problemele ecologice, de importanță vitală. Evenimentele politice au evoluat atât de repede și intens, încât revenirea la valorile istorice, spirituale, culturale au pătruns efervescent în spațiul mediatic, strâmtorând ecologia undeva. Au rămas credincioși naturii amenințată de libertățile economiei de piață, doar jurnaliștii care la 1983 formaseră nucleul secției ecologie a Uniunii Jurnaliștilor. În 1992 la Rio de Janeiro Organizația Națiunilor Unite convoca Conferința Mondială pentru Mediu și Dezvoltare la care au participat 107 șefi de state și 182 de miniștri ai mediului. Republica Moldova a fost reprezentată de doctorul habilitat în biologie profesor universitar, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei – Ion Dediu, ministrul mediului. Domnia sa a semnat cinci documente de importanță mondială: Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea, document ce conține 27 de principii determinante pentru drepturile și obligațiile statelor pentru a asigura dezvoltarea și bunăstarea popoarelor; Agenda 21, un volum amplu, în care a fost inclusă întreaga problematică a factorilor de mediu și măsurile ce trebuie întreprinse pentru salvarea civilizației; Declarația privind principiile ce se referă la gestiunea, protecția și dezvoltarea durabilă a tuturor tipurilor de pădure; Convenția - Cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei; Convenția privind conservarea diversității biologice. Uniunea Sovietică dispăruse ca stat de pe harta lumii. Republica Moldova se declarase și era recunoscută deja – un nou sta suveran și independent. În relațiile Omului cu Natura începea o nouă eră, cea a Dezvoltării Durabile, care înseamnă o creștere economică în măsura în care actuala generație nu afectează interesele viitoarelor

generații. Astfel în 1995 Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur, având în vedere situația ecologică alarmantă din republică, starea fondului forestier, tăierile masive și ilegale de arbori din păduri, din fâșii de protecție, de pe marginea drumurilor și din parcuri și în scopul asigurării respectării drepturilor și obligațiunilor constituționale ale cetățenilor Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător, a emis Decretul nr. 27 din 13 februarie 1995 „Despre instituirea Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului: Un arbore pentru dăinuirea noastră". În vederea executării decretului prezidențial, Guvernul Republicii Moldova, la rândul său, a emis Hotărârea Guvernul nr.157 din 14.03.96 cu privire la măsurile de realizare a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 27 din 13 februarie 1995 „Despre instituirea Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului: Un arbore pentru dăinuirea noastră", document semnat de Andrei Sangheli, prim-ministru de atunci, însoțit de un plan de acțiuni concrete pentru acea vreme cu nominalizarea miniștrilor responsabili, hotărâre publicată la 11.04.1996 în Monitorul Oficial Nr. 22. Din acel moment emiterea de acte normative prezidențiale și guvernamentale consacrate înverzirii plaiului a devenit o normă inerentă a tuturor președinților și a prim-miniștrilor care s-au succedat la cârma țării. S-a întâmplat că de la începuturi **chiar era dezvoltării durabile să fie însoțiră de tehnologiile** digitale, ce pătrund în toate sferele vieții și în primul rând în media și comunicare. Media digitală este ușor accesibilă și reduce simțitor consumul de hârtie, adică contribuie substanțial la salvarea pădurilor. Instituțiile publice și private apelează tot mai puțin la comunicarea pe suport de hârtie. Fiecare instituție socială dispune de o pagină electronică și un serviciu media, are un fel de ziar departamental on line, unde este prezentată viața instituției cu arhiva oricând disponibilă. Vom reda extrase din comunicările instituțiilor statale, organizațiilor guvernamentale, autorităților publice locale, în diverși ani, selectate aleatoriu, ale participării lor permanente la campania „Un arbore pentru dăinuirea noastră".

Sâmbătă, 15 noiembrie 2014, militarii Departamentului Trupelor de Carabinieri au participat la Ziua Națională de Înverzire a Plaiului. În apropierea râului „Lunca Gâștei" din sectorul Poșta Veche, Chișinău au fost plantați peste 250 de puieți de arbori și arbuști.

Sâmbătă, 15 noiembrie 2014, Agenția pentru Protecția Consumatorilor a participat activ la acțiunea: „Un arbore pentru dăinuirea noas-

tră". Funcționarii Agenției, în decurs de câteva ore au plantat peste 200 arbori în preajma Gării Auto Sud-Vest.

Campania „Un arbore pentru dăinuirea noastră" s-a desfășurat la 31.10.2015. În acest scop au fost alocate mijloace financiare din Fondul Ecologic Național în sumă de 1 mln. lei. Conform datelor Ministerului Mediului urmau a fi sădite culturi silvice pe o suprafață de 548 ha, și executate lucrări ce țin de regenerarea naturală pe o suprafață de 295 ha.

Valentina RUSU, șefă a Inspecției pentru Protecția Mediului Soroca comunică: 6 noiembrie 2018, aparatul Consiliului raional Soroca, colectivul Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură Soroca, șefii serviciilor desconcentrate în teritoriu, colaboratorii Oficiului teritorial Soroca al Cancelariei de Stat au pus 2 hectare de ghindă în trupul de pădure Ocolina.

Campania națională „Un arbore pentru dăinuirea noastră" este susținută de către salariații SA „Moldovagaz", care au participat pe 2 noiembrie 2019 la plantarea în Ocolul silvic Hârbovăț a circa 1500 puieți de pin.

Ministrul Justiției împreună cu echipa ministerului a participat la lucrările „Un arbore Pentru Dăinuirea Noastră". La marginea satului Brănești, raionul Orhei, pe o suprafață de circa 3 hectare au fost plantați 300 de puieți de nuci și stejar.

20 octombrie 2021, Ministerul Mediului anunță demararea campaniei „Un arbore pentru dăinuirea noastră" și că aproximativ 2,5 milioane de puieți vor fi plantați în toată țara. Ministra Mediului, Iuliana Cantaragiu preconizează lucrări de creare a culturilor silvice în fondul forestier și regenerare naturală pe o suprafață de 347 ha.

Timp de trei decenii de suveranitate și independență autoritățile nu cunosc cu exactitate cât se fură din Pădurile Moldovei. NewsMaker constată, că autoritățile au estimat amploarea tăierilor doar după cercetările efectuate în perioada 2008-2016, datorită programelor europene regionale, întrucât timp de aproape 20 de ani, Moldsilva era unul dintre cele mai închise sectoare ale economiei. Situația a început să se schimbe în 2008, după implementarea programului „Îmbunătățirea aplicării legislației forestiere și a guvernării în cadrul Inițiativei Politice Europene de Vecinătate cu țările din Europa de Est și Rusia", care a funcționat până la începutul anului 2017, rezultatele căruia sunt utilizate până în prezent.

Conform estimărilor noastre sumare efectuate în baza datelor din arhivele electronice, timp de aproape trei decenii, în cadrul campaniei „Un arbore pentru dăinuirea noastră” prin muncă voluntară au fost plantate circa 11 mii hectare de pădure. Ceea ce ar fi sporit gradul de împădurire din fondul silvic cu circa 2%, cu cheltuieli de circa 30 mil. lei suportate din Fondul Ecologic de Stat. Conform datelor Biroului Național de Statistică se observă o creștere a gradului de împădurire începând cu 2010 de la 11,1 % la 11,4 % până în 2020. Este o diferență mare între datele raportate după fiecare campanie anuală de înverzire a plaiului și starea de fapt a lucrurilor. În fiecare an presa fascina publicul cu numărul de puieți sădiți și de persoane iubitoare de natură, care au lăsat în zi de toamnă orașul, casele lor calde și au mers pe coclauri să pună sau să semene pădure. Frumoasă, nobilă și civică acțiune de solidarizare și de dragoste pentru natură ce dura timp de o zi în fiecare an. Pentru că după acea zi oamenii cuminți în mod organizat reveneau la casele lor, uitând repede, că undeva au lăsat pe seama pământului niște puieți firavi asemeni copiilor noi născuți. Nimeni nu mai avea grijă să le dea apă pe timp de secetă, să-i apere de capre și oi mânate la păscut. Iar la alt an, un alt grup de la altă instituție mai încerca pe același loc să planteze noi puieți. În presa entuziasmată n-am întâlnit nici un material analitic sau de investigație care să elucideze un fenomen social ecologic de răsunet – manifestarea de masă, care devenea tradiție, consfințită de conducerea de vârf a republicii – „Un arbore pentru dăinuirea noastră” și rezultatele ei. Jurnalistul de mediu dotat bine cu telefonia mobilă și antrenat în WWW renunță la tradițiile înfiripate în anii ”80 ai secolului trecut, pe care nici nu prea străduie să le cunoască de a descrie metaforic evenimentele și a prezenta pătimaș, cu nerv durerea naturii. În materialele de mediu de azi este mai puțin prezent omul ca element al naturi, înzestrat cu aptitudini și cultură ce transformă natura pentru a-și face traiul mai bun, transformându-se totodată și el ca ființă biologică - spirituală. Aproape că lipsesc articolele de analiză a deciziilor: economice, tehnologice, de exploatare a resurselor naturale luate de individ, de factorii politici și de unitatea socială în condițiile schimbărilor climatice, a crizei energetice, a supraconsumului și urmările acestor decizii. Mai nou, acum mai bine de un deceniu în Republica Moldova a apărut jurnalismul multimedia de mediu. E un început al unei industrii de comunicare de nelipsit dezvoltării durabile. În câmpul lui la

Chișinău se evidențiază Ecopresa, o platformă media creată de Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din Moldova cu suportul Suediei (Embassy of Sweden in Chisinau). Ecopresa prezintă conținutul în rubricile – mediu la compartimentele: mediu, aptitudini, externe, agricultură durabilă, schimbări climatice, ecoturism, – evenimente: din Mediu și Turism, conferințe, întâlniri, forumuri, ONG – energie verde: surse alternative de energie regenerabilă, biomasă, energie solară, energie eoliană, noutăți despre economia verde, eficiență energetică, – ecolifestyle, – campanii: povești din ecocomunitate, servicii publice de calitate, protecția ariilor (ne)protejate, – multimedia: interviu, podcasturi eco, – jocuri: jocul informativ canalizaREA BUNĂ.

Aria tematică a platformei este vastă și cuprinde domenii de actualitate pentru protecția mediului la nivel global și local. Structura de tip magazin informativ gen de toate pentru toți prin design, ritm, imagine, text și sunet caută să atragă un public cât mai numeros după categorii de vârstă, atât din spațiul urban cât și rural, deși e dovedit, că prin felul de-a reacționa la presa multimedia publicul cel mai mare se află în rândurile celor ce n-au frică de tot cei nou, adică începând cu vârsta preșcolară și terminând cu cei ce învață postuniversitar. În spațiul digital al Ecopresei, unde textul este ilustrat cu imagini fotografice, susținute de secvențe filmate și interviuri sonore se regăsește și pădurea noastră cu minunile și durerile ei. „Salcâmul – specie invazivă. Îl plantăm sau nu?", „(VIDEO) Copacii cu rădăcina protejată asigură succesul plantării. Rezultatul mai multor proiecte confirmă acest fapt", „Apel să culegem ghinde de stejar: o inițiativă de plantare a copacilor ne cere ajutorul", „Hainele în care mergem la pădure trebuie să ne asigure confort și protecție. Experții ne spun cum să le alegem", „Dronele în agricultură și silvicultură: economisesc resursele și sunt mai prietenoase mediului decât tehnica grea" – sunt titlurile materialelor cu tematică silvică mai recent publicate. Informativ cognitive, educativ formative, enciclopedice în felul lor aceste articole se încadrează în formatul multimedia. Narativul lor valorifică potențialul noilor media și mobilizează la acțiuni și manifestări directe pentru a extinde fondul forestier, fâșiile de protecție, promovează implementarea noutăților tehnice și a tehnologiilor performante în domeniul protecției mediului. Totodată Ecopresa poate beneficia din plin de oportunitățile tehnologiilor multimedia de interacțiune simultană cu publicul cititor. N-am observat pe pagina

WWW a platformei în mod deschis aprecierile ale muncii jurnaliștilor din partea auditoriului. Concepute în urma documentării virtuale, în biroul redacțional, în mare articolele consacrate pădurilor poartă suflul viu al naturii, căci Ecopresa colaborează cu „Arboretum. Live (Eollow the Root)", platformă a organizației nonprofit Lurenom, condusă de Alexandru Sainsus, promotor al activităților ecologice educaționale pe teren între care și ale cultivării de puieți pentru necesitățile silvice. Asemenea colaborări nu numai că sunt binevenite întru extinderea relațiilor mediatice de parteneriat ale Ecopresei ci sunt chiar inerente în condițiile actuale de dezbinare a societății. Putem supraviețui numai împreună. Ecopresa a acumulat deja o anumită experiență în jurnalismul multimedia de mediu, care poate și este necesar să fie dezvoltată. Capitalul uman de care dispune și, ce este foarte important, moștenirea valorilor jurnalismului combatant de mediu, plasează Ecopresa în Republica Moldova printre platformele digitale de rezonanță socială. Situația și prestigiu obligă. Ecopresa are potențial si poate contribui în aspect mediatic la soluționarea problemelor de protecție a mediului natural și social prin investigații jurnalistice profunde, prin dezbateri și mese rotunde; prin acțiuni de socializare, care direct ar putea să cuprindă păturile defavorizate, acei oameni ce, ca nimeni alții, trăiesc îndeaproape cu natura. Sunt un șir de oportunități pe care Ecopresa ar putea să le dezvolte împreună cu alte platforme ale ONG-urilor de mediu întru reducerea poluării și prosperarea dezvoltării durabile, conform actelor normative internaționale la care a aderat Republica Moldova în parcursul ei european.

Bibliografie:

1. Cneroiu, G. *La început a fost pădurea*. București: Editura pentru Turism, 1990
2. Straton, C. *Zeul Arbore*. Suceava: Mușatinii, 2004
3. Hlib, L. *Pădurea Rădăcina sufletului*. Chișinău: Editura Uniunii Scriitorilor, 1992
4. Ureche, Gr., Costin, M. Neculce, I. *Letopisețul Țării Moldovei*. Chișinău: Hiperion, 1990
5. Cantemir, D. *Descrierea Moldovei*. Chișinău: Cartea Moldovenească, 1975

6. Stamati-Ciurea, C. *Opere alese*. Chișinău: Cartea Moldovenească, 1957
7. Reniță, O., Sefer, Al. *Almanah ecologic*. Chișinău: Literatura Artistică, 1988
8. Galupa, D., Ciobau, A. și al. *Tăierile ilicite ale vegetației forestiere în Republica Moldova: studiu analitic*. Chișinău: Agenția Moldsilva, 2011